

Oikeusministeriölle

1/2

Viite:

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 26.10.2018, VN/4379/2018

Asia:

HE-luonnos kokoontumislain 7 §:n muuttamiseksi

Lausunto noudattaa lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistun lausunnon antamisessa käytettäväksi pyydetyn lomakkeen pohjaa.

”Näkemyksenne ehdotetusta ennakoilmoitusajan pidentämisestä”

Yleisellä paikalla järjestettävästä kokouksesta poliisille tehtävän ilmoituksen antamisajankohdasta kaavallaan aikaistettavaksi merkittävästi nyt voimassa olevasta kuudesta tunnista kolmeen vuorokauteen ennen kokouksen alkua. Esityksen mukaan nykyinen ilmoitusaika on osoittautunut käytännössä liian lyhyeksi ottaen huomioon poliisilta edellytettävän kokoontumisvapauden käyttämisen asianmukaisesta turvaamisesta huolehtimisen. Kokouksiin ja mielenosoituksiin liittyvien poliisille asetettujen velvollisuuksien täyttäminen saattaa esityksen mukaan käytännössä edellyttää esimerkiksi erityisiä liikennejärjestelyjä, lisäresurssien hankkimista ja muita ennakkollisia toimenpiteitä, joiden suorittamiseen voimassa oleva ilmoittamisaika on hyvin lyhyt, myös kansainvälisessä katsannossa. Esityksestä ilmenevän kansainvälisen vertailun mukaan ennakoilmoituksen yleinen aikaraja eurooppalaisissa verrokkimaissa asettuu kahteen tai kolmeen kokousta edeltävään päivään.

Ehdotuksessa ja hankkeen aikaisemmassa vaiheessa hankitussa Teuvo Pohjolaisten 23.1.2017 päivätyssä selvityksessä on käyty läpi ehdotuksen suhdetta mm. perustuslakiin sekä Euroopan ihmisoikeussopimukseen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytäntöön. Tehdyt arviot näyttävät asianmukaisilta, eikä ehdotus näyttäisi olevan ristiriidassa perustuslain ja ihmisoikeussopimusten säädösten kanssa.

Vaikka ilmoitusajan pidentäminen näyttäisikin perustellulta siltä kannalta, että poliisilla olisi paremmat mahdollisuudet turvata kokoontumisvapauden häiriötön toteutuminen, tulee perusoikeuksien käytön tosiasialliseen rajoittamiseen tai kaventamiseen suhtautua varovaisuudella. Esityksessä ilmaistu tarve aikaistaa ennakoilmoitusaikaa kuudesta tunnista kolmeen vuorokauteen herättää kysymyksiä, kuten että onko poliisin tarpeista lähtöisin oleva ennakoilmoi-

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

tusajan pidennyksen muutos oikeassa suhteessa tavoiteltuihin hyötyihin nähden ja toisaalta sen tosiasiallisiin vaikutuksiin perusoikeuksien toteutumiseen nähden? Olisiko perustellumpaa pidentää määräaikaa maltillisemmin?

”Huomionne ehdotetun lain vaikutuksista sekä voimaantuloaikataulusta”

Ehdotettu muutos loisi poliisille luonnollisesti paremmat edellytykset huolehtia lakiin perustuvista velvollisuuksistaan liittyen yleisten kokousten häiriöttömän kulun turvaamiseen. Ennakoilmoituksen tekemisen määräajan aikaistamiseen ei näyttäisi sisältyvän perustuslain kieltämiä lupamenettelyn piirteitä. Edellä jo toteamallani tavalla kuitenkin epäilen, että tavoiteltavat hyödyt olisi saavutettavissa lyhyemmälläkin ennakoilmoituksen määräajalla, kuin mitä nyt on esitetty.

Ehdotuksen mukaan säädettyä määräaikaa myöhemminkin tehtyä ilmoitusta voitaisiin edelleen pitää pätevänä, jos kokouksesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle järjestykselle. Spontaanien mielenosoitusten järjestäminen näyttäisi siis edelleen mahdolliselta.

Ehdotuksesta ilmenevällä tavalla poliisin hallinnolle tulee varata riittävästi aikaa ohjeistaa poliisin toimintaa. Myös kansalaisille tiedottamiseen on varattava sen vaatima aika.

”Huomionne esityksen perusteluista ja lakiteknisistä seikoista sekä muut mahdolliset kommentit”

Kokoontumislain lähtökohtana on, ettei yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien järjestämistä rajoiteta turhilla järjestysluontoisilla säännöksillä ja luvilla. Ilmoitusvelvollisuuden määräajan jonkinasteinen aikaistaminen ei näyttäisi vaikeuttavan kohtuuttomasti kokousten järjestämistä tai rasittavan kokouksen järjestäjiä, verrattaessa aikaistamisesta aiheutuvia hyötyjä kokousten häiriöttömän kulun turvaamiseen.

Ehdotettuun muutokseen ei sinällään näyttäisi sisältyvän ongelmia perustuslain tai Euroopan ihmisoikeussopimuksen kannalta. Ehdotetun säätämisyjärjestyksen suhteen ei ole huomautettavaa.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Outi Lehvä

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
